

А. Мацкевич,

*науковий керівник – канд. екон. наук О.В. Костюк,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”*

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ФРАНЧАЙЗИНГУ ЯК НОВОГО ПІДХОДУ ДО ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Стрімкий розвиток підприємництва в Україні ставить перед підприємцями різні завдання, а також стимулює їх до застосування передових методів збуту товарів. Одним із таких методів є франчайзинг.

Створена ділова репутація франчайзера є його нематеріальним активом, що поза сумнівом має вартісне вираження, яке фігурує в ціні франшизи. Дозволяючи франчайзі оформляти свої підприємства схожим з підприємством франчайзера чином, франчайзер “накриває” франчайзі парасолькою своєї ділової репутації і, таким чином, надає йому можливість вже з самого спочатку працювати прибутково.

Однією з особливостей вітчизняного франчайзингу є широка поширеність внутрішніх (українських і російських) франчайзингових мереж, більшість з яких припускають розмір першого внеску для придбання франшизи до 25 тисяч доларів із середнім терміном окупності інвестицій франчайзі 2 роки.

Основними мотивами, що спонукають компанії використовувати механізм франчайзингу, є розширення присутності торгової марки на ринку, підвищення її популярності, збільшення обсягів продажів, зростання контролю над діяльністю каналів дистрибуції і забезпечення ефективного зворотного зв'язку.

Розвиток франчайзингу в Україні стримується цілим рядом причин. Перш за все це проблеми економічного характеру: нестабільність розвитку економіки, відсутність у більшості потенційних франчайзі необхідного стартового капіталу, а також складності в отриманні кредитів для його формування.

Гальмує розвиток франчайзингу в Україні і недосконалість правового забезпечення реалізації механізму франчайзингу. Вітчизняне законодавство практично не оперує поняттям “франчайзинг”, а комерційна концесія, якій присвячений окремий розділ в Цивільному кодексі України, зовсім не еквівалентна поняттю “франчайзинг”.

Багато вітчизняних підприємців саму наявність даного розділу в ЦК України вважають негативним чинником, бо відносини партнерів

регламентуються в ній зайве жорстко, що перешкоджає розвитку міжнародних контактів у сфері франчайзингу.

Оскільки основним елементом франчайзингового пакета є нематеріальні активи (торгова марка, ноу-хау, технологія ведення бізнесу), важливішим чинником є наявність раціонального законодавства про інтелектуальну власність, а також продуманого, гнучкого і ефективно функціонуючого законодавства в цілому.

Окремо варто виділити групу соціально-психологічних проблем: відсутність у вітчизняних підприємців належного досвіду у сфері франчайзингу і взагалі розуміння ведення бізнесу за західними зразками, недовіра українських підприємців до зарубіжного підходу ведення бізнесу, відсутність належної пошани до інтелектуальної власності, боязнь потенційних франчайзі втратити самостійність унаслідок “надмірного” контролю з боку франчайзера, небажання надавати партнерові повну і достовірну інформацію. Плюс у цілому неготовність вітчизняного ринку, за рідкісним виключенням у вигляді Києва й інших великих міст, до сприйняття розкручених міжнародних торгових марок, і відповідно до того, щоб платити за них більше, ніж за дешевші місцеві бренди.

Франчайзинг – це цікавий і динамічний підхід до системи ведення бізнесу, незалежно від сфери його застосування, і на сьогоднішній день вже дуже популярна в Україні форма підприємництва: більше 230 франчайзерів активно розвивають свій бізнес у 78 галузях економіки, і більше 12500 підприємців – у 6 разів більше, ніж в 2005 році – працюють у франчайзингу. Окрім цього, на українському ринку більше 650 мережевих компаній, які певним чином використовують елементи франчайзингу.

У франчайзингу велике майбутнє, і не тільки тому, що в Україні складаються сприятливі бізнес-умови й існує величезна кількість як франчайзерів, так і потенційних франчайзі, а тому, що добре налагоджений механізм збоїв практично не дає.

Мацкевич, А. Проблеми і перспективи впровадження франчайзингу як нового підходу до ведення бізнесу в Україні [Текст] / А. Мацкевич ; наук. кер. О.В. Костюк // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: погляд у майбутнє: збірник тез доповідей за матеріалами Десятої науково-практичної конференції студентів (26 квітня 2007 р). – Суми : УАБС НБУ, 2007. – С. 21-23.